

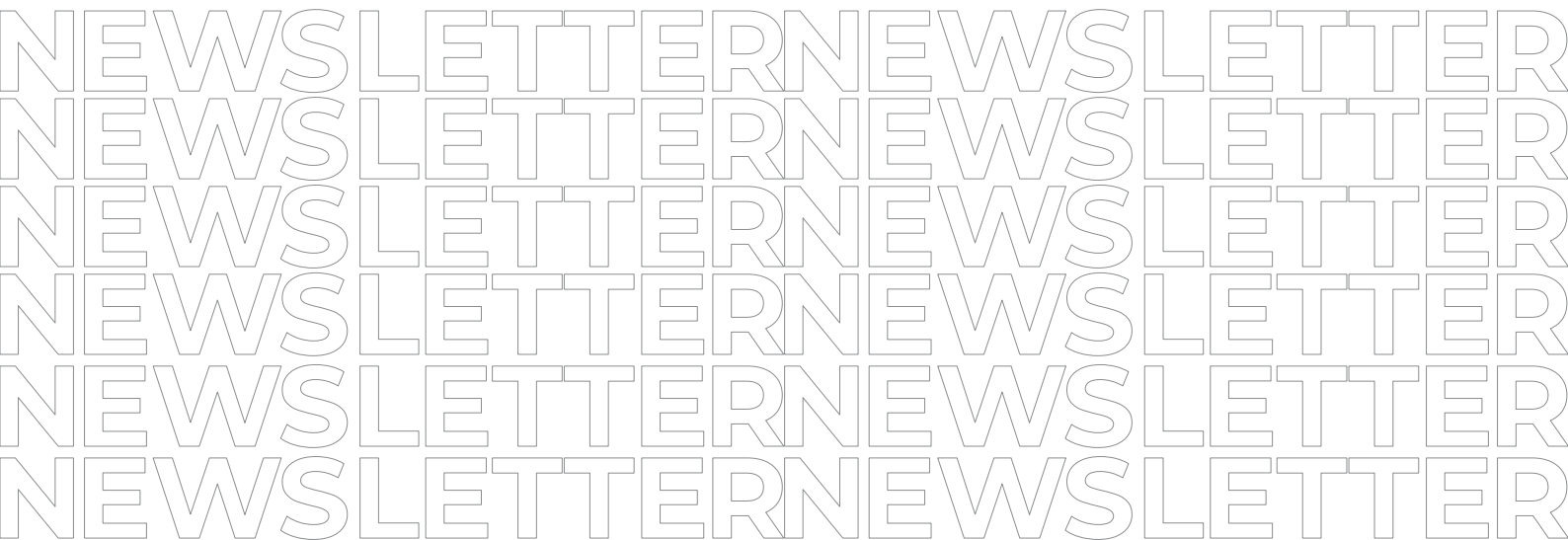

Institut za
javne financije

NEWS LETTER

doi: 10.3326/nlh.2021.1

Povremeno glasilo
Instituta za javne
financije

Zagreb
ožujak 2021.

#01 NEWSLETTER

PRIKAZI RADOVA

3

Nove mogućnosti privatnog financiranja
dugotrajne skrbi u Hrvatskoj

Veća proračunska transparentnost gradova i
općina ovisi i o – susjedima

Previsoko porezno opterećenje dohotka od rada
polako odlazi u prošlost

Utječe li socioekonomski razvoj na rast djece?

NAJAVE DOGAĐANJA

15

ODRŽANE KONFERENCIJE, PREDAVANJA, RADIONICE

16

PUBLIKACIJE INSTITUTA

21

Nove mogućnosti privatnog financiranja dugotrajne skrbi u Hrvatskoj

Pripremila: Marijana Bađun

Kvalitativno istraživanje na uzorku predstavnika financijske industrije pokazuje kako Hrvatska nije spremna za uvođenje obrnute hipoteke na financijsko tržište, ali postoji perspektiva za razvoj privatnoga osiguranja za dugotrajnu skrb.

Hrvatski sustav dugotrajne skrbi nedovoljno je razvijen. Većinu pomoći osobama smanjenih funkcionalnih mogućnosti (mentalnih ili fizičkih) u obavljanju svakodnevnih aktivnosti pruža obitelj. Uloga države vrlo je mala i zbog toga je nizak udio rashoda za dugotrajnu skrb u BDP-u. Međutim, osim što hrvatsko stanovništvo stari, smanjuje se i broj potencijalnih pružatelja skrbi unutar obitelji jer je sve više žena zaposleno, opada broj djece, povećava se stopa razvoda i raste broj samačkih kućanstava. Stoga je izgledno da će se sve više povećavati potražnja za smještajem u domovima i potreba za pomoći u kući koju pružaju njegovatelji i medicinske sestre. Takva je (formalna) skrb znatno skuplja od obiteljske, a velik broj hrvatskih građana ne može si je priuštiti. U budućnosti će se situacija dodatno pogoršati jer će, prema projekcijama Europske komisije, padati stopa zamjene – omjer mirovine i plaće. Primatelji dugotrajne skrbi pretežito su starije osobe, većinom stariji od 80 godina. Postavlja se pitanje kako financirati rastuće troškove dugotrajne skrbi.

Marijana Bađun (Institut za javne financije) i **Jakša Krišto** (Ekonomski fakultet u Zagrebu) u članku „*Financial industry views on the prospective role of long-term care insurance and reverse mortgages in financing long-term care in Croatia*” (*Journal of Aging & Social Policy*, 2020) analizirali su mišljenja hrvatske financijske industrije o mogućem razvoju dvaju instrumenata za privatno financiranje dugotrajne skrbi – obrnute hipoteke i osiguranja za dugotrajnu skrb. U razdoblju od svibnja do rujna 2018. autori su proveli 21 polustrukturirani intervjui s visokopozicioniranim predstavnicima tržišno najznačajnijih društava za osiguranje, banaka, stambenih štedionica, Hrvatske narodne banke, Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga, Hrvatske udruge banaka, Hrvatskoga ureda za osiguranje te Hrvatske gospodarske komore. Postojala je visoka razina suglasnosti u stavovima stručnjaka za financijsko tržište te predstavnika nadzornih tijela i profesionalnih udruženja, pa se dobivene rezultate može smatrati vjerodostojnima.

Budući da je, prema stopi rizika od siromaštva za osobe starije od 65 godina te po udjelu stanovništva koje živi u nekretninama u osobnome vlasništvu (90 % naspram prosjeka EU-a od 70 %), Hrvatska pri vrhu Europske unije (EU), autori su smatrali da je korisno istražiti mogućnosti razvoja obrnute hipoteke na hrvatskome financijskom tržištu. Naime, obrnuta hipoteka financijski je instrument namijenjen starijim osobama koje su „siromašne dohotkom, a bogate nekretninama” – i najrazvijeniji je u SAD-u. Korisniku omogućuje dobivanje kredita na temelju nekretnine u kojoj živi i koja je u njezinu/njegovu vlasništvu; dug se tijekom vremena samo obračunava, a na naplatu dolazi tek kada korisnik umre, odseli se ili proda nekretninu. Osiguranje za dugotrajnu skrb vrsta je osiguranja, najrazvijenija u SAD-u i Francuskoj, koja pokriva trošak dugotrajne skrbi.

Istraživanje je pokazalo da u Hrvatskoj postoje brojne prepreke razvoju tih financijskih instrumenata, a ispitanici su najčešće

isticali snažne obiteljske veze i privrženost nekretninama. Dodatne su prepreke: nedovoljno regulirano i netransparentno stambeno tržište i tržište dugotrajne skrbi, niska razina vladavine prava i financijske pismenosti, slabo povjerenje građana u financijske institucije i preveliko oslanjanje na državu kao „spasitelja” ili „posljednje utočište”. Također, stambeno je tržište uglavnom nelikvidno, osim u četirima najvećim gradovima i na obali, a razlike u cijenama velike su, dok su iz perspektive financijske industrije promatrani proizvodi skupi zbog velikog broja rizika.

Za razliku od predstavnika banaka koji nisu pokazivali optimizam u pogledu razvoja instrumenta obrnute hipoteke, osiguravatelji su zainteresirani za razvoj kombiniranih proizvoda, primjerice životnoga osiguranja i osiguranja za dugotrajnu skrb. Također su pokazali interes za ulaganje u domove za starije osobe – bilo izravno bilo u suradnji s pružateljem usluga skrbi. Smatraju da bi se na taj način unaprijedilo tržište dugotrajne skrbi, kao što je bio slučaj s dobrovoljnim zdravstvenim osiguranjem.

Istraživanje je također pokazalo i da se financijska industrija zasad ne prilagođava starijem stanovništvu. Međutim, tržišni potencijal starenja stanovništva bit će sve izraženiji zbog slabljenja obiteljskih veza i činjenice da će država sve teže financirati sustave zdravstvene i socijalne skrbi. Prema mišljenju ispitanika, mlađi građani već su sada svjesni da sami moraju biti odgovorni za svoju financijsku budućnost.

Veća proračunska transparentnost gradova i općina ovisi i o – susjedima

Pripremio: Branko Stanić

Prva prostorna analiza proračunske transparentnosti općina i gradova u Hrvatskoj provedena za razdoblje od 2014. do 2017. otkrila je „prostorno prelijevanje” praksi transparentnosti među susjednim lokalnim jedinicama. Uz utjecaj susjeda, ključne su odrednice proračunske transparentnosti fiskalni i ljudski kapacitet lokalne jedinice te broj i dohodak stanovništva.

Transparentni lokalni proračuni potiču veću odgovornost lokalnih vlasti u prikupljanju javnih sredstava i ponudi javnih dobara i usluga te olakšavaju sudjelovanje građana u lokalnim proračunskim procesima. Pravovremeno objavljivanje proračunskih dokumenata *online* građanima omogućuje brz uvid u ključne proračunske informacije, koje trebaju biti točne, razumljive i potpune. Time se smanjuje asimetričnost informacija između lokalne vlasti i njezinih građana, što može povećati i povjerenje građana u lokalnu vlast. No, unatoč prilično velikoj rasprostranjenosti i upotrebi interneta te niskim troškovima objavljivanja, lokalne se jedinice uvelike razlikuju u dostupnosti ključnih proračunskih dokumenata na njihovim mrežnim stranicama. Upravo je to bila motivacija istraživačkoga rada

„Discussing the determinants of online budget transparency based on a spatial regression analysis of Croatian cities and municipalities: Do good neighbours make you better?”

(*International Area Studies Review*, 2020), u kojemu su **Paulo Reis Mourao** (sa Sveučilišta Minho iz Portugala) te **Mihaela Bronić** i **Branko Stanić** (s Instituta za javne financije) utvrdili ključne odrednice *online* proračunske transparentnosti hrvatskih lokalnih jedinica.

Istraživanje je provedeno u okviru **projekta Hrvatske zaklade za znanost** koristeći se podacima o godišnjim mjerenjima razina proračunske transparentnosti svih hrvatskih regionalnih i lokalnih jedinica. Na mrežnim stranicama lokalnih jedinica istraživana je dostupnost pet ključnih proračunskih dokumenata: godišnjega i polugodišnjega izvještaja o izvršenju proračuna, prijedloga proračuna, izglasanoga proračuna i proračunskoga vodiča za građane. Autori su se koristili podacima iz razdoblja od 2014. do 2017. te prostornom analizom¹ istražili izravne i neizravne učinke mogućih odrednica na razinu proračunske transparentnosti hrvatskih općina i gradova.

Dobiveni su rezultati potvrdili da hrvatske lokalne jedinice pokazuju pozitivno prostorno prelijevanje (engl. *positive spatial spillovers*) kada je riječ o razinama proračunske transparentnosti. Drugim riječima, razine proračunske transparentnosti susjednih lokalnih jedinica kao i prošle vrijednosti pojedine promatrane

---

¹ *Prostorna analiza, na temelju geografske lokacije (zemljopisne širine i dužine) susjednih lokalnih jedinica, omogućuje ispitivanje prostorne, vremenske i prostorno-vremenske dimenzije proračunske transparentnosti. Tako je moguće utvrditi kako sadašnje i prošle vrijednosti proračunske transparentnosti susjeda utječu na „ponašanje” promatrane lokalne jedinice.*

lokalne jedinice utječu na razinu transparentnosti koju će ta jedinica ostvariti u budućnosti. Kada je riječ o mogućim drugim odrednicama transparentnosti, utvrđeno je da prevladavaju izravni učinci, odnosno većina čimbenika koja utječe na proračunsku transparentnost dolazi iz obilježja same lokalne jedinice, a znatno manje od susjeda. Pritom su najznačajnije odrednice fiskalni i ljudski kapacitet te dohodak i broj stanovnika promatrane jedinice.

Autori su istaknuli i implikacije ovoga istraživanja na javne politike. Prvo, nijednu lokalnu jedinicu ne treba promatrati kao izoliranu cjelinu, nego kao dio širega okruženja u kojem se lokalne jedinice međusobno oponašaju (*mimetički izomorfizam*), pa u tome kontekstu treba donositi i politike transparentnosti. Drugo, proračunsku transparentnost i sudjelovanje građana naročito treba promicati u manje razvijenim jedinicama s nižim fiskalnim kapacitetom i dohotkom po stanovniku jer su upravo one pokazale najniže razine transparentnosti. Treće, potrebno je kontinuirano unapređivati suradnju (susjednih) lokalnih jedinica i ondje gdje je moguće osnažiti zajedničko pružanje dobara i usluga više općina/gradova, naročito manje razvijenih.

Previsoko porezno opterećenje dohotka od rada polako odlazi u prošlost

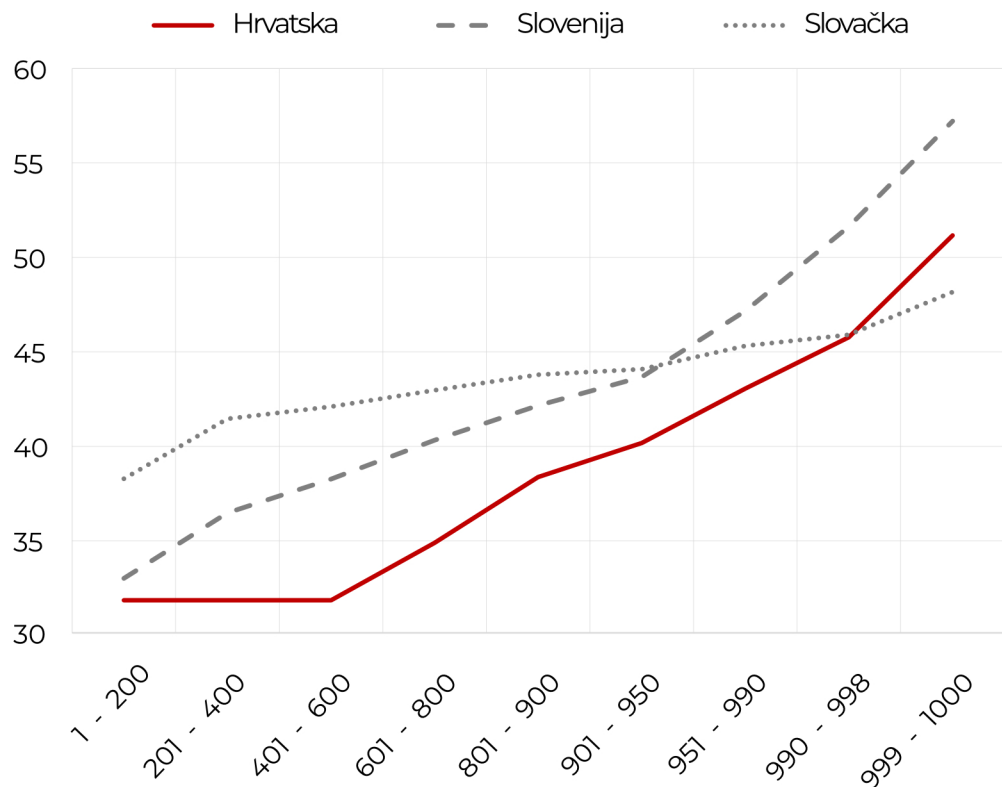
Pripremio: Ivica Urban

Analiza poreznoga klina za Hrvatsku u razdoblju od 2011. do 2017. pokazala je da su provedene porezne izmjene znatno smanjile porezno opterećenje dohotka od rada, a Hrvatsku učinile „konkurentnijom” od Slovenije i Slovačke.

Porez na dohodak i obvezni doprinosi u Hrvatskoj u posljednjih su desetak godina doživjeli brojne izmjene. Jedan od glavnih ciljeva tih izmjena bio je smanjiti porezno opterećenje na dohodak od rada, za koje se već dugo govori da je previsoko u usporedbi s ostalim zemljama. Jesu li provedene porezne izmjene ostvarile spomenuti cilj? **Ivica Urban** (Institut za javne financije), **Mitja Čok** (Ekonomski fakultet Sveučilišta u Ljubljani) i **Miroslav Verbič** (Ekonomski fakultet Sveučilišta u Ljubljani) u članku „**The burden of labour taxation in Croatia, Slovenia and Slovakia in the period 2011-2017**” (*Economic Research – Ekonomska Istraživanja*, 2019) pokazuju kako se prosječni porezni klin u Hrvatskoj smanjio s 37,6 % u 2011. na 35,8 % u 2017. Tijekom cijeloga analiziranog razdoblja porezno opterećenje na dohodak od rada u Hrvatskoj bilo je niže nego u Sloveniji i Slovačkoj. Primjerice, u 2017. prosječni porezni klin iznosio je 40,1 % u Sloveniji i 41,4 % u Slovačkoj.

Porezni klin postotni je omjer poreznoga opterećenja i troška rada, a izračunava se za pojedinačnoga radnika. Porezno opterećenje čine doprinosi poslodavca, doprinosi posloprimca te porez na dohodak i prirez, dok je trošak rada ukupni izdatak koji snosi poslodavac za plaću radnika. Autori porezni klin izračunavaju za *hipotetske* radnike, ali idu i korak dalje te, koristeći se anketnim podacima i mikrosimulacijskim modelima poreza i obveznih doprinosa (**EUROMOD** i **miCROmod**), izračunavaju porezni klin i na reprezentativnim uzorcima *stvarnih* radnika.

Medijan poreznoga klina po kvantilnim skupinama radnika, u %

Napomena: radnici su poredani po visini bruto plaće i podijeljeni u 1000 jednakih kvantilnih skupina. Naprimjer, skupina „1 – 200” predstavlja 20 % radnika s najnižim plaćama, a skupina „999 – 1000” obuhvaća 0,1 % radnika s najvišim plaćama.

U analiziranome razdoblju Slovenija je najmanje mijenjala svoj sustav oporezivanja dohotka od rada. Raspored poreza na dohodak s trima stopama (16, 27 i 41 %) zamijenila je onime s pet stopa (od 16 do 50 %). Slovačka, poznata po svojem jednostopnom (*flat*) porezu na dohodak, 2013. uvela je raspored s dvjema stopama (19 i 25 %), pri čemu se potonja stopa primjenjuje samo na veoma visoke dohotke te je značajno podignula iznos najviše osnovice obveznih doprinosa (s 4 na 7 prosječnih bruto plaća). Hrvatska u ovome razdoblju nije mijenjala sustav doprinosa, ali je raspored poreza na dohodak s trima stopama (12, 25 i 40 %) zamijenila onime s dvjema stopama (24 i 36 %) te je značajno povećala iznose osnovnoga osobnog odbitka.

Istraživanje je pokazalo kako je u 2017. Hrvatska imala znatno niži porezni klin od Slovenije i Slovačke, i to ne samo na razini cijele populacije već i za gotovo sve dohodovne skupine. Iznimku je predstavljala jedino skupina radnika s najvišim plaćama (gornjih 0,1 %), za koje medijan poreznoga klina iznosi 51,1 % u Hrvatskoj, naspram 48,1 % u Slovačkoj.

Utječe li socioekonomski razvoj na rast djece?

Pripremila: Martina Pezer

Interdisciplinarno istraživanje povezanosti socioekonomskoga razvoja lokalnih jedinica te rasta djece u Hrvatskoj ukazalo je na značajne razlike u prosječnoj visini djece koja žive u najmanje razvijenim lokalnim jedinicama i djece iz ostalih razvijenijih lokalnih jedinica.

Socioekonomske nejednakosti kao odrednice rasta djece u Hrvatskoj predmet su istraživanja rada „[Exploring the effect of socioeconomic development on child growth in posttransitional Croatia: a cross-sectional study](#)” (*International Journal of Public Health*, 2020). [Sanja Musić Milanović](#) (Hrvatski zavod za javno zdravstvo – HZJZ, Škola narodnog zdravlja *Andrija Štampar*), [Maja Lang Morović](#) (HZJZ), [Helena Križan](#) (HZJZ), [Martina Pezer](#) (Institut za javne financije), [Jelena Seferović](#) (Filozofski fakultet Sveučilišta u Ljubljani) i [Saša Missoni](#) (Institut za antropologiju) naglasili su važnost istraživanja za sve zemlje, koje su poput Hrvatske nedavno prošle proces tranzicije, u kojima mogu biti prisutne socioekonomske nejednakosti u visini djece.

Nepravilna ili nedostatna prehrana i nedovoljna tjelesna aktivnost često dovode do niskoga rasta, pothranjenosti ili debljine djece, čije je suzbijanje i jedan od prioriteta Svjetske zdravstvene organizacije (WHO). Autori su naveli kako, prema prethodnim

istraživanjima, nejednakosti u socioekonomskome razvoju (poput dohotka i obrazovanja roditelja) često dovode i do nejednakosti u razvoju djece.

Ovo je istraživanje nastojalo utvrditi vezu između socioekonomske razvijenosti lokalnih jedinica u Hrvatskoj te visine i indeksa tjelesne mase (BMI) djece u drugome i trećem razredu osnovne škole. Provedeno je na temelju podataka antropometrijskih mjerenja 5662 djece (49,3 % djevojčica) starosti od 6 do 11 godina (prosječne dobi 8 godina), prikupljenih tijekom 2015. i 2016. za potrebe „Europske inicijative praćenja debljine u djece” (engl. *Childhood Obesity Surveillance Initiative*, **COSI**). Indeks razvijenosti jedinica lokalne i područne samouprave Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije i njegove sastavnice korišteni su kao mjera socioekonomske razvijenosti 99 lokalnih jedinica (gradova i općina) koje su bile obuhvaćene istraživanjem. Analiza je provedena za indeks razvijenosti i njegove sastavnice iz 2018. (koji se odnosi na podatke od 2014. do 2016.) te za onaj iz 2010. (koji se odnosi na razdoblje od 2006. do 2008.) kako bi se istražio i utjecaj razvijenosti lokalnih jedinica u ranome djetinjstvu. Autori su u analizi uzeli u obzir i regionalne razlike u visini nastale zbog genetskih čimbenika. Lokalne jedinice iz Zadarske, Splitsko-dalmatinske, Šibensko-kninske i Dubrovačko-neretvanske županije izdvojene su kao dalmatinska regija, čiji su stanovnici među najvišima na svijetu.

Rezultati su otkrili kako su djeca u prosjeku bila viša ako su živjela u razvijenijoj lokalnoj jedinici. Utvrđena je značajna pozitivna korelacija visine djece s indeksom razvijenosti i njegovim sastavnicama, prosječnim dohotkom po stanovniku i stupnjem obrazovanja. Razlika između prosječne visine djece u najmanje razvijenim lokalnim jedinicama i razvijenijim lokalnim jedinicama i statistički je značajna. Analiza je pokazala da se 11 % varijacije u visini djece može objasniti socioekonomskim razlikama među

lokalnim jedinicama, a podjednak je i utjecaj razvijenosti lokalnih jedinica tijekom ranoga djetinjstva na sadašnju visinu djece. Nije uočena značajna korelacija pokazatelja BMI-a te indeksa razvijenosti i njegovih sastavnica.

Istraživanje je ukazalo na još uvijek prisutan jaz u visini uzrokovan socioekonomskim nejednakostima, unatoč globalizaciji, tranziciji i ekonomskom razvoju, iako se on posljednjih desetljeća smanjivao i u Hrvatskoj i u svijetu. Važno je donositeljima javnih politika jer je predstavilo vrijedne informacije za potrebe novih javnozdravstvenih politika usmjerenih na smanjenje nejednakosti u visini djece, ali i istaknulo potrebu za većim naporima u smanjenju ekonomskih, demografskih i fiskalnih razlika među lokalnim jedinicama u Hrvatskoj.

„Stvaranje jednakih mogućnosti za optimalni rast i razvoj svakoga djeteta zadatak je društva u cjelini, a ovo bi interdisciplinarno istraživanje trebalo poslužiti kao smjernica za osiguravanje jednakih i pravednih mogućnosti djeci u dostizanju svojega potencijala te ispunjenoga i zdravoga života”, zaključili su autori.

NAJAVE DOGAĐANJA

Predavanje Mislava Brkića

U ožujku 2021. Institut za javne financije organizirat će predavanje Mislava Brkića na temelju članka „Costs and benefits of government borrowing in foreign currency: Is it a major source of risk for EU member states outside the Euro?“. Članak će biti objavljen u znanstvenom časopisu Instituta za javne financije *Public Sector Economics* u broju 1/21.

Konferencija Public Sector Economics 2021

Ove će se godine održati šesta godišnja konferencija *Public Sector Economics* posvećena temi: *Does fiscal openness pay-off? The political and socio-economic impacts of transparency, participation and accountability*. Na [službenoj stranici konferencije](#) objavljen je *Call for papers* te vas pozivamo na sudjelovanje na konferenciji.

ODRŽANE KONFERENCIJE, PREDAVANJA, RADIONICE

Dubravko Mihaljek: Svjetska privreda i ekonomska politika u godini pandemije

---

„Zbog posljedica zaštitnih mjera protiv pandemije koronavirusa svjetski BDP u 2020. smanjio se za 3,5 % u odnosu na 2019., i od velikih ekonomija jedino je Kina ostvarila pozitivan rast, dok se za većinu ostalih velikih privreda očekuje da će razinu BDP-a iz 2019. ostvariti najranije 2022.” Sve to istaknuo je Dubravko Mihaljek, voditelj operativnih poslova u Monetarnome i ekonomskome odjelu Banke za međunarodna plaćanja (BIS) u Baselu, tijekom predavanja „Svjetska privreda i ekonomska politika u godini pandemije”, koje je 29. siječnja 2021. organizirao Institut za javne financije. Mihaljek je naglasio da se svjetska privreda pokazala iznenađujuće prilagodljivom i otpornom, no zabrinjava produbljivanje ekonomskih nejednakosti između nisko- i visokoobrazovanih radnika.

[Snimka predavanja](#) i popratna [prezentacija](#) dostupne su na [poveznicama](#).

Nagrada Zaklade *Prof. dr. Marijan Hanžeković* za 2020. i predstavljanje nagrađenoga rada

---

Odbor za dodjelu nagrade za 2020. u sastavu Mihaela Bronić (Institut za javne financije, Zagreb), Saša Drezgić (Ekonomski fakultet, Rijeka), Katarina Ott (Institut za javne financije, Zagreb), Maja Vehovec (Sveučilište u Rijeci, Rijeka) i Miroslav Verbič (Ekonomski fakultet, Ljubljana) ocijenio je deset pristiglih radova u redovitoj kategoriji, dok u studentskoj kategoriji nije bilo prijavljenih radova.

U kategoriji redovitih radova nagradu od 50 000 kuna, diplomu i medalju dobili su **Milan Deskar-Škrbić** i **Darjan Milutinović** iz Hrvatske narodne banke (Zagreb) za rad „Design of fiscal consolidation packages and model-based fiscal multipliers in Croatia”.

Deskar-Škrbić i Milutinović doprinijeli su razumijevanju makroekonomskih učinaka fiskalnih konsolidacija na primjeru konsolidacije koju je Hrvatska provela u razdoblju od 2014. do 2016., za vrijeme Procedure pri prekomjernom deficitu (EDP). Tom najvećom konsolidacijskom epizodom u hrvatskoj ekonomskoj povijesti javne su financije konačno vraćene na održivu putanju. Najvažniji rezultati njihove analize jesu:

- Na prihodnoj strani proračuna najsnažniji je utjecaj poreza na dohodak i poreza na dobit, gdje 1 kuna njihova povećanja dovodi do smanjenja BDP-a za 0,2 kune i obratno.

- Jedna kuna povećanja indirektnih poreza i zdravstvenih doprinosa smanjuje BDP za 0,1 kunu i obratno.
- Na rashodnoj strani proračuna 1 kuna povećanja plaća u javnome sektoru povećava BDP za 1,3 kune, 1 kuna povećanja javnih investicija povećava BDP za 0,7 kuna, dok 1 kuna intermedijarne potrošnje povećava BDP za 0,6 kuna i obratno.
- Povećanje socijalnih naknada za 1 kunu povećava BDP za 0,3 kune, dok povećanje subvencija za 1 kunu povećava BDP za 0,1 kunu i obratno.

Nagrađeni rad bit će objavljen u časopisu *Public Sector Economics* 1/21, a dostupna je i [snimka](#) dodjele nagrade i prezentacije rada, održanih 15. siječnja 2021.

U tijeku je natječaj za dodjelu godišnje nagrade Zaklade *Prof. dr. Marijan Hanžeković* za 2021. godinu. Više informacija o uvjetima natječaja, kriterijima i nagradama potražite na mrežnoj stranici [Zaklade](#).

Konferencija *Public Sector Economics* 2020 – The State and Perspectives of Pension Reforms

---

Institut za javne financije u suradnji sa Zakladom *Friedrich Ebert* organizirao je 6. studenoga 2020. godišnju konferenciju **Public Sector Economics**, koja je bila posvećena mirovinskim reformama. Otvorili su je Zdravko Marić (ministar financija), Ante Žigman (predsjednik Upravnoga vijeća Hanfe), Judita Cuculić Župa (viša savjetnica u Predstavništvu Europske komisije u Hrvatskoj), Petar Vlaić (predsjednik Udruge društava za upravljanje mirovinskim fondovima i mirovinskih osiguravajućih društava) te predstavnici organizatora.

Na konferenciji su sudjelovali brojni inozemni i domaći znanstvenici i stručnjaci, a pozvana predavanja održali su **Axel Börsch-Supan** (direktor Centra za ekonomiku starenja, Instituta za socijalno pravo i socijalnu politiku *Max Planck* iz Münchena) te **Monika Queisser** (voditeljica Odjela za socijalnu politiku u OECD-ovoj Upravi za zapošljavanje, rad i socijalna pitanja). Cilj konferencije bio je pružiti uvid vodećih stručnjaka u trenutno stanje mirovinskih sustava širom svijeta te procijeniti potrebe i mogućnosti budućih reformi u vrijeme snažnih demografskih, tehnoloških i političkih promjena te promjena na tržištu rada.

Axel Börsch-Supan naglasio je kako su sve zemlje različite i stoga ne postoji jedinstveni reformski model mirovinskih sustava. Najvažnije je pitanje kako uskladiti financijsku održivost i primjerenost mirovina. Starenje stanovništva predstavlja velik izazov, ali određena rješenja za mirovinske sustave ipak postoje.

Važno je razdvojiti pojedine reformske ciljeve i uvesti automatizme u mirovinski sustav, npr. usklađivati dobnu granicu za odlazak u mirovinu s očekivanim trajanjem života. Naglasio je kako se pri reformama mirovinskoga sustava ne smije zanemariti pitanje siromaštva; spomenuo je da je hrvatski mirovinski sustav financijski održiv u srednjem roku (smanjivat će se udio izdataka za mirovine u BDP-u), ali istovremeno je stopa siromaštva visoka. Budući da je vrlo izgledno kako se stope fertiliteta u sljedećih 20 do 30 godina neće povećavati, potrebno je ulagati u kvalitetu radne snage, odnosno u sustav obrazovanja.

Monika Queisser analizirala je reformske trendove u zemljama OECD-a i istaknula je da je ključan trenutak njihove provedbe. Kao prisutne trendove navela je podizanje dobi umirovljenja (ali manje od očekivanoga trajanja života) te opadajuće stope zamjene (udio prosječne mirovine u prosječnoj plaći). Zaključila je kako će zbog sve većega pritiska na javne financije i razvoja novih oblika rada rasti i pritisak na provođenje mirovinskih reformi.

Konferenciju su podržali Europska komisija, Udruga gradova, Hanfa, PBZ Croatia Osiguranje d.d., Raiffeisen društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima d.d., Raiffeisen mirovinsko osiguravajuće društvo d.d., Udruga društava za upravljanje mirovinskim fondovima i mirovinskih osiguravajućih društava (UMFO).

Prezentacije izlagača dostupne su na [službenoj stranici konferencije](#), a odabrani radovi bit će objavljeni u časopisu *Public Sector Economics*.

Porezni priručnici

Institut osim redovnih brojeva časopisa *Porezni vjesnik* periodično objavljuje i posebne brojeve i priručnike u kojima tematski obrađuje aktualne teme iz hrvatskoga poreznog sustava. Namijenjeni su širokomu krugu korisnika – poslodavcima, poreznim savjetnicima, knjigovodstvenim servisima kao i svim fizičkim i pravnim osobama koje se u svojem radu susreću s poreznim temama. Tako je u 2020. Institut, primjerice, objavio: *Priručnik za utvrđivanje porezne rezidentnosti*, *Zakon o porezu na dohodak s komentarom*, *Zakon o doprinosima s komentarom i provedbeni propisi u 2020.*, *Primjena ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja prilikom oporezivanja dobiti ostvarene u inozemstvu* i *Porez na dodanu vrijednost s komentarom*.

Na poveznicama je dostupno više informacija o priručnicima te narudžbenice.

Aktualni osvrti – Osvrti Instituta za javne financije

U *Aktualnim osvrtima* istraživači Instituta za javne financije komentiraju aktualna zbivanja na području javnih financija. Namijenjeni su prvenstveno medijima i svima koji prate aktualna fiskalna zbivanja. Od 2021. *Aktualni osvrti* mijenjaju ime u ***Osvrti Instituta za javne financije*** te će se u njima uz komentare aktualnih zbivanja objavljivati i stručne analize ekonomskih pitanja.

U 2020. Institut je objavio 11 *Aktualnih osvrta*:

br. 117 – „Utjecaj koronavirusa na život i rad građana u Europskoj uniji” / Predrag Bejaković

br. 116 – „Trošimo li previše na lijekove?” / Marijana Bađun

br. 115 – „Kako privući i zadržati zaposlene u sustavu dugotrajne skrbi za starije osobe?” / Marijana Bađun

br. 114 – „Otvorenost proračuna središnje države: evidentan je napredak, ali ima još dosta prostora za poboljšanja” / Mihaela Bronić, Josip Franić

br. 113 – „Potpora za očuvanje radnih mjesta” / Ivica Urban

br. 112 – „Ekonomika javnog sektora u doba korone” / Vjekoslav Bratić, Josip Franić

br. 111 – „Između čekića i nakovnja: što s plaćama financiranim iz proračuna opće države u vrijeme koronakrize?” / Slavko Bezeredi, Vjekoslav Bratić, Josip Franić, Ivica Urban

br. 110 – „Vlada u raljama pandemije: kako osigurati zdravlje i stanovništva i gospodarstva i javnih financija?” / Mihaela Bronić

br. 109 – „Trebala li se država petljati u ičije radno vrijeme?” / Katarina Ott

br. 108 – „Izvešće EBRD-a o tranziciji – Boljim upravljanjem do boljih ekonomskih rezultata” / Katarina Ott

br. 107 – „Financiranjem ženskog poduzetništva u EU do viših stopa gospodarskog rasta” / Predrag Bejaković.

Newsletteri

Od 2021. promijenjeni su koncepcija i sadržaj *Newslettera*, koji su do kraja 2020. služili tomu kako bi se u njima povremeno objavljivale stručne i nezavisne analize raznih ekonomskih pitanja. U 2020. godini Institut je objavio 2 *Newslettera*:

br. 120 – „*Ostvarenje proračuna općina, gradova i županija u 2018. i 2019.*” / Katarina Ott, Mihaela Bronić, Branko Stanić, Filip Badovinac

br. 119 – „*Proračunska transparentnost županija, gradova i općina: studeni 2019. – travanj 2020.*” / Katarina Ott, Mihaela Bronić, Miroslav Petrušić, Branko Stanić, Simona Prijaković.

Public Sector Economics

Public Sector Economics znanstveni je časopis u izdanju Instituta za javne financije koji objavljuje znanstvene članke iz područja ekonomike javnoga sektora – teorijske, empirijske i *policy* analize uloge i funkcioniranja javnoga sektora na makroekonomskim, sektorskim i mikroekonomskim razinama, kako na razvijenim tržištima tako i na onima u razvoju. Nastao je 1976., a od 2011. objavljuje se samo na engleskome jeziku, pod nazivom

Financial Theory and Practice. Od 2017., nakon 40 godina neprekidne objave, časopis mijenja ime u *Public Sector Economics* te izlazi samo kao elektronička publikacija.

Svi radovi u časopisu objavljuju se u otvorenome pristupu te se godišnje objavljuju četiri broja. Sva izdanja dostupna su na [službenoj stranici časopisa](#).

Prvi broj časopisa u 2021. izlazi 15. ožujka.

Odabrani prijevodi

U publikaciji *Odabrani prijevodi* objavljujemo pojedine znanstvene radove iz časopisa *Public Sector Economics* na hrvatskome jeziku. U 2020. objavljeni su:

br. 54 – „[Distribucija imovine kućanstava u Hrvatskoj](#)” / Marina Kunovac

br. 53 – „[Reforme zakonske zaštite zaposlenja i ishodi na tržištu rada u Hrvatskoj](#)” / Iva Tomić

br. 52 – „[Kako je zdravlje povezano sa zaposlenošću u starijoj radnoj dobi u Hrvatskoj?](#)” / Šime Smolić, Ivan Čipin i Petra Međimurec.

NEWSLETTER

Povremeno glasilo
Instituta za javne
financije

Izdavač:

Institut za javne financije

Smičiklasova 21, Zagreb

Tel: (+385 1) 4886 444

Faks: (+385 1) 4819 365

E-adresa: ured@ijf.hr

Institut za javne financije javni je znanstveni institut, usmjeren na ekonomska, pravna i institucionalna pitanja javnih financija i javnoga sektora.

Newsletter Instituta za javne financije povremeno je glasilo u kojem se objavljuju kratki prikazi radova kojima su autori/suautori istraživači Instituta za javne financije, a objavljeni su u znanstvenim časopisima ili radnim materijalima o kojima zainteresirani čitatelji više mogu saznati s pomoću poveznica.

U *Newsletteru* se najavljuju događanja, projekti i publikacije Instituta za javne financije te se izvještava o njima.